

Slaget paa Faurskov Banker.

Af A. R. Idum.

23. September 1934 er der i Kerte Sogn bleven afsløret en Mindesten for det Slag, der stod her for 400 Aar siden under den saakaldte „Grevefejde“. Man er gaaet ud fra, at Slaget stod i September 1534, hvilket vistnok støtter sig til Vedel Simonsens Optegnelser. Dette er imidlertid i Strid med de andre og vægtigere historiske Kilder, efter hvilke *Slaget først fandt Sted 20. Marts 1535*. Det var Begivenhederne her paa Fyen 1535, der blev afgørende for hele Fejden, og Afslutningen derpaa skete ved Øxnebjergslaget 11. Juni 1535. Det er derfor et Forsøg værd at klarlægge, hvorledes Forholdene den Gang laa.

I Løbet af Sommeren 1534 var den jyske og fyenske Adel bleven enige om at hylde Hertug Kristian som Konge. Føreren for det lille, lutherske Parti indenfor Rigsraadet, *Mogens Gjæ*, saa kun een ønskelig Udvej ud af hele Forvirringen, nemlig at faa Hertug Kristian valgt til Konge. Han samlede saa de jyske Rigsraader og den menige Adel til et Møde i St. Søren's Kirke i *Ry*, hvor Hertug Kristians Valg blev sat igennem. Faa Dage efter sluttede den fyenske Adel sig hertil ved et Møde i *Hjallese Kirke* ved Odense. 18. og 19. August blev den nyvalgte Konge derpaa hyldet i Horsens. — Naar hertil kommer, at han fra sin Fader havde arvet en ypperlig Feltherre og Statsmand i den holstenske Adelsmand *Johan Rantzau*, maa man sige, at han nu havde en stærk Position i Jylland, Slesvig og Holsten.

Men af alt dette fremgaar, at Hertug Kristian ikke i Aaret 1534 kunde faa Lejlighed eller havde Magt til at foretage et Felttog herover paa Fyen.

Her paa Fyen havde Grev Christoffer Magten, støttet af Borgerne og Bønderne, og da Adelen sluttede sig til den udvalgte Konge, gik det haardt ud over Slottene.

I Beskrivelsen af Ørslev Sogn skriver den fyenske Biskop Jacob Madsen (1589): „Grumberge, er Sand Berge . . . offuen for Thybering. Der blef nogle af Greffuens Folck først slaget aff de Holster, som kom i Land for Føns Anno 1534.“ Dette sigter til, at Hertug Kristian i Juli eller August 1534 havde sendt nogle Tropper over til Fyen fra Kolding; men om et regulært Felttog var der ikke Tale, det var vel nærmest en „Føler“.

Midt i Marts 1535 gik Johan Rantzau med sin Hær over Lillebælt fra Als til Helnæs. Lybækkerne har da delt deres „Knægte“ mellem Fyen og København, hvad der selvsagt svækkede deres Tropper, thi de fyenske Borgere og Bønder, der gjorde fælles Sag med dem, kunde naturligvis intet udrette overfor Johan

Rantzaus øvede Tropper. Ved Efterretningen om Holstenernes Landgang trak de lybske og Bønderne sig ind i Landet fra Middelfart og Omegn; men paa *Faurskov Banker, Nord for Brende Aa*, mødte de Johan Rantzaus Tropper, der slog dem fuldstændig; de lybske Landsknægte flygtede, og Bønderne maatte bide i Græsset. Dette skete *Palmeaften 20. Marts 1535*.

En gammel Vise synger herom:

2 Mil fra Middelfart stod dette Bad,
de Kvaste vare saa skarpe;
dér blev saa mangen Bonde uglad,
saa mange blev døded' paa Marke;
3000 Mand laa i Flok og Rad,
de andre ad Assens lod stande;
helt slet gik dem Tysken tilhænde.

I sin Beskrivelse af Gelsted Sogn skriver Biskop Jacob Madsen:

„Fauerske Berge her i Sognet, som de *Sallingherrids* (!) Bønder bleff slagen aff Hertug Chrestens Folck *Anno 1535*, førind hand bleff kronet.“ Sallingherred maa være en Huskefejl, ligesom „Bjergene“ overvejende ligger i Kerte Sogn.

Sikkert er det i hvert Fald, at 3 Dage efter Slaget maatte Baag og Vends Herreds Bønder sværge Hyldest- og Troskabsed til Kristian III, skønt de havde hellere svoret til den gamle Kong Kristian (II).

Der er imidlertid endnu nogle Spørgsmaal tilbage med Hensyn til *Valpladsen*. Man véd, at de faldne fra Øxnebjergslaget blev begravede paa de nærmeste Kirkegaarde (Søby f. Eks.); men hvor ligger de faldne fra Faurskov? En af Bankerne bærer Navnet *Pandehøjen* „efter de dér liggende Hjerneskiller af de faldne“; men man har ellers ikke hørt, om der er fundet Skeletter. En Del ved Faurskov kaldes *Madskabet* efter Bøndernes Feltliv (Vedel Simonsen: *Grevens Fejde* S. 28). En anden Høj hedder *Davrehøjen*, og endelig bærer nogle Banker i Fjelsted Sogn Navnet *Grevens Høje*. Er der ikke en stedkendt Historiker, der kan fortælle os lidt om disse Ting?

Denne Artikel støtter sig paa C. Paludan-Müller: *Grevens Fejde I—II* (1853—54), sammes: *De første Konger af den oldenborgske Slægt* (1874) og Hj. Heden: *Studier til Danmarks reformations historia . . . till slutet af Grefvefejden* (Göteborg 1903). I Overensstemmelse med Arild Hvidtfeldt (død 1609) hævder derimod Vedel Simonsen i „*Fyens Vilkaar i Grevens Fejde*“ (1813), at Træfningen paa Faurskov Banker var i 1534, men sidstnævnte kan vist ikke tages god som historisk Kilde, og et gammelt, stedligt Sagn siger, at Bønderne, der blev slagne, var klædt i *Lamme-skindspelse*; dette vilde vel passe bedre til en kold Foraarsdag (20. Marts 1535) end til en Septemberdag i 1534.